

Upravništvo: Ljubljana, Puciničeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inzeratni oddelki: Ljubljana, Puciničeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglašje iz Italije in
inozemstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17-749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTR

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 25 lir.

Uredništvo:
Ljubljana — Puciničeva ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopis se ne vračaja.

Starke feindliche Angriffe östlich Verdun, bei Pont-a-Mousson und Toul gescheitert

Schwerstes Ringen um Brest — Voller Abwehrerfolg unserer Truppen an der adriatischen Küste — Weitere Fortschritte ungarischer Gegenangriffe in Süd-Siebenbürgen — Das warschauer Weichselviertel von Banden gesäubert

Aus dem Führerhauptquartier, 7. Sept. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Ein feindlicher Brückenkopf nördlich Antwerpen wurde im Gegenangriff zerstört. Der starke feindliche Druck im Raum Löwen-Sedan hält an. Südöstlich Sedan brach eine gepanzerte Angriffsgruppe überraschend in die Stellungen des Gegners ein und rollte sie auf. Gefangene wurden eingebracht. Östlich Verdun, bei Pont-a-Mousson und bei Toul scheiterten starke feindliche Angriffe. Bei Baume des Dames konnte der Gegner vorübergehend auf dem Nordufer des Doubs Fesseln. Er wurde jedoch sofort im Gegenstoß wieder geworfen.

Nach starker Feuertvorbereitung durch Artillerie und Luftstreitkräfte setzten die Nordamerikaner gestern ihren Grossangriff gegen die Festung Brest fort. Erst nach schwerstem Ringen konnte der Feind gegenüber dem erhöhten Widerstand unserer Truppen unter hohen Verlusten in einigen Abschnitten in das Festungsvorfeld eindringen. Die Einbruchsstellen wurden abgeriegelt.

Die Kämpfe um die Pass-Strassen im französisch-italienischen Grenzgebiet nehmen nach dem Einsatz monoklonischer Truppen an Heftigkeit zu. Wiederholte Versuche des Feindes, sich in den Besitz der Grenzbefestigungen zu setzen, scheiterten.

An der adriatischen Küste erleidet der

Feind bei seinem tagelangen vergeblichen Ansturm gegen unsere Abwehrfront schwere Verluste, die ihn zwingen, immer neue Kräfte in die Schlacht zu werfen.

Unsere Truppen errangen dort auch gestern wieder nach schwersten Kämpfen einen vollen Abwehrerfolg und schossen 30 feindliche Panzer ab.

Im südlichen Siebenbürgen machten die ungarischen Gegenangriffe gegen verstärkten Widerstand der Rumänen weiterhin Fortschritte. Im Südostteil Siebenbürgens und in den Ostkarpaten wurden Angriffe der Bolschewisten zerschlagen.

An der übrigen Ostfront kam es nur am unteren Narew zu schweren Kämpfen. Der Ort Ostrolenka ging nach hartem Kampf verloren.

In Warschau wurde jetzt auch das gesamte Weichselviertel von Banden gesäubert.

In der Nacht bekämpften starke Verbände von Kampf- und Schlachtfliegern sowjetische Truppenbereitschaften im baltischen Raum.

Luftangriffe des Feindes richteten sich gegen einige Orte in Serbien und Ungarn. Bei Tage drangen feindliche Jagdverbände in westdeutsches Gebiet vor. Feindliche Bomber führten unter Wolkenschutz einen Terrorangriff gegen Emden. Es entstanden Schäden an Gebäuden und Verluste unter der Bevölkerung.

In der Nacht warfen einige feindliche Flugzeuge Bomben auf Hamburg.

Tezki boji v srednji Belgiji in ob Maasi

Močni napadi sovražnika na Le Havre in Brest odbiti — Nemške čete, ki so se umaknile iz južne in južnozpadne Francije, so zaprle burgundska vrata

Berlin, 7. sept. Vsa premična vojna na zapadnem bojišču se je razvila iz ameriškega prodora pri Avranches ob kolektu polotoka Cotentin. Skozi to vrzel je vdrl nasprotnik v Bretanjo ter nato pritiskal s svojimi silami preko Le Mansa in Pariza proti vzhodu, pri čemer je ne prestopal poizkušal, da bi odrezal nemške delne sile na zapadu. Za vse te premike je tvorila Loira južno mejo. To reko so prekorčili Britanci in Američani le posamič s šibkejšimi izvidniškimi silami. Da bi lahko vzdržalo neprestani težak pritisk starih sovražnih armad na severnofrancoskem področju, se je odločilo nemško vodstvo radikalno skrajšati bojiščno črto. Na to črto so morali biti potegnjeni tudi nemški oddelki boreči se v južni in južnozpadni Franciji. Z dosegajočega Dijona in Langreske planote, s čimer so zaprta burgundska vrata, so dobile te sile stik z obrambnim področjem, ki poteka proti severu preko Argonov vzdolž Maase do srednjenbelgijskega področja. Ti poveljevalni premiki so zahtevali velike napore nemških čet, ki so se odmakale iz južne Francije in ki so si morale svojo pot izvojevati čisto proti terorističnim toplotam in v dolini Rhone proti obkoljevalnim poskusom sovražnikovih čet, ki so se izkrcale na južnofrancoski obali. Te premike je podpiralo nemško letalstvo, ki je dovažalo odmakajočim se četam strelivo, odvažalo ranjence ter ponovno tudi z oddelki padalskih lovcev razbilo zapore in oporišča terorističnih tolp.

Na skrajšani zgoščeni bojni črti nad francosko Juro in Albertovim kanalom se bijejo sedaj posebno ogorčeni boji na srednjenbelgijskem področju. Vsak sedaj pridobljeni dan bo pripomogel k ojačitvi sil za varstvo in obrambo nemške države. Zaradi tega je glavna naloga nemških čet, da z žilavo vztrajnostjo in energičnimi protinapadi zelo zavlečejo sovražnikove premike. S tem, da so nemške čete razbile ali zajele sovražnikova mostišča ob Maasi, in s tem, da so se zagrizno upirale med Albertovim kanalom in Namurjem, so mnogo pripomogle k izvedbi tega načrta.

S tem, da vežejo nemški oddelki na trdnjavskem območju pri Calaisu in ob bretonski obali nerazmeroma velike sovražnikove sile in ovirajo nasprotniku uporabo važnih oskrbovalnih žil, zaradi česar so nastopile v Argonih za napredujoče ameriške čete že večje težave, so močno razbremenili oddelki, ki se počasi odmakajo proti vzhodu.

Zaradi tega je sovražnik ojačil svoj pritisk v severnobelgijskem področju, da bi s tem preprečil izgraditev obrambnih črt na severu. Istočasno je pričel z napadi proti obali ob Rokavskem prelivu ter nadaljeval s svojimi napadi na Le Havre ter na luke v Bretanji, da bi končno dobil v roke uporabne oskrbovalne luke. Zaradi tega so se razvijali, kot že prej, tudi v tork, težki boji v srednji in severni Belgiji, ob izlivu reke Somme in pri Brestu.

Daljnostrelni topovi vojne mornarice so v Pas de Calaisu v jutranjih in opoldanskih urah prvič posegli v boje na kopnem ter obstrlevali sovražnikove oklopniške kline in kanadske čete na pohodu, ki prodirajo med Lysom in obalo. S podporo težkih baterij so se nemške čete z uspehom upirale kljub temu, da so se morale ob srednjem Lysu boriti na dvojnem bojišču, proti sovražnikovim oklopnikom in proti teroristom, ki so jih napadali od zadaj.

Iz ojačenega sovražnikovega pritiska na črti Anvers-Bruselj-Charleroi se so razvili ob Albertovem kanalu ob Dyl in na severnem obrežju Sandre silni še trajajoči boji. Južno od Namura so nemške čete napadle sovražnikove sile, ki so prekorale reko Maas. Samo med Dinantom in Charlevillom so bila uničena tri sovražnikova predmostja ter dve nadaljnji močno zoženi.

Močni sovražni napadi vzhodno od Verduna, pri Pont-a-Moussonu in pri Toulu izjalovljeni

Najtežje borbe za Brest — Popoln obrambni uspeh nemških čet na jadranski obali — Nadaljnje napredovanje madžarskih protinapadov v južni Sedmograški — Predel Varšave ob Visli očiščen tolp

Führerjev glavni stan, 7. sept. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

S protinapadom smo razbili neko sovražnikovo predmostje severno od Anversa. Na področju Louvain-Sedan se nadaljuje močan sovražnikov pritisk. Južnozpadno od Sedana je vdrla oklopna napadalna skupina presenetljivo v nasprotne postojanke in jih razbila. Privlela je ujetnike. Vzhodno Verduna, pri Pont-a-Moussonu in pri Toulu so se izjalovili močni sovražnikov napadi. Pri Baume des Dames je nasprotniku začasno uspelo, da je prišel na severni breg Doubsa, vendar smo ga s protisunkom vrgli takoj zopet nazaj.

Pe najmočnejši topniški in letalski pripravi so nadaljevali včeraj Američani velenapad na trdnjavo Brest. Šele po najtežjih borbah je uspelo sovražniku, da je kljub ogorčenemu odporu naših čet in z velikimi izgubami vdrl v nekaterih oddelkih v trdnjavski prednji postojanke. Vdore smo zajeli.

Boji za ceste preko prelazov na francosko-italijanskem območnem ozemlju postajajo po uporabi maroških čet silovitejši. Ponovni sovražnikovi poizkusi, da bi se polastil območnih utrd, so se izjalovili.

Na jadranski obali doživlja sovražnik

med svojim večednevnim brezuspešnim navalom na našo obrambno bojno črto težke izgube, ki ga silijo, da meče v borbo vedno nove sile.

Naše čete so dosegle tamkaj tudi včeraj po najtežjih bojih zopet popoln obrambni uspeh in so uničile 30 sovražnikovih oklopnikov.

V južni Sedmograški so madžarski protinapadi kljub ojačenemu rumunskemu odporu nadalje napredovali. V južnozpadnem delu Sedmograške in v vzhodnih Karpatih smo razbili boljševiške napade.

Na ostalem vzhodnem bojišču so bili le ob spodnjem Narevu težki boji. Po hudih borbah smo izgubili kraj Ostrolenka.

V Varšavi smo očistili tudi ves predel ob Visli tolovajev.

Ponoči so napadli mo

Kronika

* Za pašo čebelar se trudijo čebelarji v raznih deželah s posaditvijo medonosnih rastlin in dreves. Pri nas sadimo vrbe, drugod pa akacije. V Pterovcu na Moravskem je čebelarstvo družstvo v zadnjih 5 letih na nekem pobočju posadilo 10.000 akacij v starosti od 2 do 7 let. Obetajo se, da bo to pravicati čebelji paradiz.

* Ni dobro, če se napravi mlajšega kakor si v resnici. Sicer velja pri tem za ženski svet generalna izjema, moški pa lahko celo pride pred žensko. Nekje pri Olomucu je bil spomladanski tečaj, v katerem so se po odredbi deželne urade v Brnu smeli vpisati samo 18-letniki. Nekd 20letni Karel K. iz Olomuca pa je prišel v tečaj s poročnim potrdilom. Oročnik, ki je prišel tečaj nadzorovati, je takoj ugotovil potvorbo in mladi mož je bil zdaj obsojen na 3 mesece ječe.

* Gospodinjam v opomin. Na tragičen način je izgubila življenje neka gospodinja v Strenlenu. Vkuhala je bila sočivje in je po nekaj dneh malce pokusila, ker se ji je zdelo, da ni vse v redu. Kmalu nato so se pojavili znaki zastrupljenja in je gospa umrla. Događek kaže, da je pri sumljivih kozareh za vlaganje na mestu največja opreznost. Če je gospodinja v dvomu, je najbolje, da vloženo sočivje še enkrat prekuha ali pa ga zavre, da ne bo nevarnega zastrupljenja.

Josip Olup †

Januarja se je spomnilo »Jutro« 70letnice popularnega ljubljanskega meščana Josipa Olupa, ki jo je praznoval v krogu svojih najdražjih na videz čvrst in zdrav; toda posledica svetovne vojne, ko je dobil strel v pljuča, se je razmahnila, razjedala njegovo krepko postavo in kljub najkrajšnji negi v Leonišču je zastalo njegovo srce.

O Josipu Olupu bi bilo mnogo pisati, poznala ga je vsa Ljubljana, poznalo vse naše podeljke, ker je imel trgovske zveze razširjene in povsod prijatelje in znance. Bil je priiden, podjeten, skrben, delal je od zore do mraka in širil svoja podjetja.

Plemenito je izkazoval dobrote, prav posebno mladini. Od svetovne vojne dalje je vsako leto opremil 8 do 14 birmancev in jim ob vsaki priliki pomagal in nobenega svojega birmanca ni pozabil, prav posebno ne v času, ko jih je bilo mnogo v italijanskih taboriščih in ječah. Bil je član raznih dobroteljskih društev. Dano mu je bilo, da je od mnogega tudi mnogo dal. Kot občinski svetnik je mnogo storil, da se je s pomočjo socialnega urada lažje skrila beda onih, za katere je vedel, da težko prosijo. Lep zgled socialno harmoničnega sožitja je dal v lastnem domu.

Med njim in stanovalci v njegovih hišah je vladalo vedno najlepše soglasje skozi dolgo dobo, saj so nekatere stranke že 40 in več let pod njegovo streho. Otroci se pri stanovskih nikoli ni bal, češ: »V hiši, v kateri se ne sliši otroški smeh in jok, je dolga in mrtvila doma!«

Josip Olup je bil vzoren družinski gospodar, najboljši oče, tati in dedek, res mož-pojenjak, poln zaupanja in v božjo pomoč in srečnejše čase. Črna zastava na domu je žalosten znak, da se je poslovil od nas. Odgovor pred večnim Sodnikom mu je pač lahek, saj je njegova knjiga življenja polna dobrih del. Plemenitemu možu zlat spomin!

Mara Tavčarjeva.

Kultura

Slikar Mirko Kujačić razstavlja

Marsikateri ljubitelj likovne umetnosti se v teh dneh ustavi v prehodu nebotičnika, kjer ima razstavne prostore umetnostni salon Antona Kosa; za zanimanjem si ogleduje oljne podobe naših krajev, ki jih je postavil na ogled beograjski slikar g. Mirko Kujačić.

V dveh izloženih oknih so razstavljene slike in slike, razmeroma ne mnogo, vendar dovolj pestrih. Kar živahno so slikane, da nas takoj pritegnejo k bližnjemu opazovanju. Obdelava in tehnično podajanje podob sta krepki, kar drži. Čeprav so zasnove podane v širokem zamahu Kujačićevega čopiča, niso v izvedbi še vse docela sigurne. Zdi se mi, da slikar tehnično še ni ustaljen in še nima popolne moči za podajanje onih toplih otenkov v mojstrski obdelavi, ki smo je tako navajeni pri naših starejših mojstrih, kakršna sta zlasti Matija Jama in Ferdo Vesel.

No, čeprav je g. Kujačić v slikarskem vzponu razmeroma mlad in še v začetnem razvoju, čutimo vendarle za razstavljenih del že ubrano umetniško doživljanje, v katerem bo lahko z marljivim opazovanjem narave in s poglobitvijo v študij vseh tistih tehničnih pritičkov, ki jih predvsem zahteva resna slikarska obrt, dosegel še prav lepe umetniške uspehe.

Moj namen ni, da bi razčlenjal slikarsko podajanje g. Kujačića; vendar lahko rečem, da so prav te oljne podobe resen dokaz njegovega slikarskega stremljenja, ki nazorno prikazuje, kako toplo in čustveno vpliva v svoji barvni ubranosti prav slovenska pokrajina na našega razstavljalca. Kljub širokim in drznim potezom močnih barvnih nanašanj se vse njegove slikarske podane črte, ploskve in celo večja polja, lepo prelivajo v enotnost in se

Iz Ljubljane

u— Prihodnja številka »Jutra« bo izšla v soboto zvečer.

u— Novi grobovi. V častitljivi starosti 88 let je v Jožetišču umrla vdova po železničarju ga. Frančiška Schley roj. Resch. Pokojna leži na Zalah v kapeleci sv. Andreja, pogreb pa bo v soboto ob pol 15. izpred evangelijskega pokopališča. — Po hudem trpljenju je odšel med krilate Andrejček Marinko. Do njegovega zadnjega domka ga bodo spremili v petek ob pol 16. iz kapele sv. Marije na Zalah k Sv. Križu. — Za vedno je zapustil svoje strojevočja drž. železnice g. Karel Hrovatin. Na zadnji poti ga bodo spremili v petek ob 16 iz hiše žalosti na farno pokopališče v Borovnici.

u— Preminil je poročnik bivše jugoslovanske vojske g. Sreten Niković. Pogreb bo v petek ob 17 iz kapele sv. Jožefa na pokopališču k Sv. Križu. — Dotrpej je g. Alojzij Polančič st. K večnemu počitku ga bodo spremili v soboto ob 15 iz kapele sv. Petra na Zalah na pokopališču pri Sv. Križu. — Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin, njihovim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— Slovesni rekvijem za pokojnega kapetana Emila Kranjca in tovariše, ki so pred letom dni v Grčaricah padli za domovino, bo v soboto ob 8, pri frančiškanih. Sorodniki in prijatelji vabjeni.

u— Mala maša že za suknjo vpraša in lastovke od nas beže, tako pravi star slovenski rek. Marjino rojstvo, Mala maša, Mali šmaren ali Mala gospojnica — vsa ta imena za en sam praznik povedo, kako važen je našemu ljudstvu. To je zahvalni praznik za vse, kar sta nebo in zemlja dobrega naklonila. Mnogokaj je že pospravljeno, drugo še čaka, da bo napolnilo shrambe in zagotovilo mestu in deželi zmožen obstanek čez zimo vse tja do nove letine. Bolj in bolj se kriči dan, moč sonca pojema, jesen gre v deželo. Priroda se oblači v vedno bolj pestre jesenske barve. Kot slovo od poletja je zatorej Mali šmaren prirsno lep praznik, ob katerem v mirnih časih radi porajamo na božja pota. Na Malo mašo mora biti lepo, da bo potem še dva meseca suho. Do Male maše na soncu, potem pa na peči — to se pravi na lesi ali na vilah — se otava suši. Letos tega ni bilo treba, ker je bila otava po večini pospravljena v lepem sončnem vremenu. O Mali maši mora imeti ajda že črno zrnje, zato je z njo po navadi konec čebelne paše. Za vso drugo živinico pa se jesenska paša šele zdaj pričinja, saj pravo kmetije: Mala maša — v vsakem grmu paša.

u— Spet delijo krompir. Včerajšnji tržni dan je bil prav posebno živahen. Kljub slabemu vremenu je bilo že od zgodnjih ur na trgu vse razgibano. Ne samo, da so se ljudje oskrbeli z zelenjavo, delila se je tudi zadnji dan zaseda, na novo pa se je delil krompir, in sicer po 6 kg na osebo. Po kakovosti je enak onemu, ki se je delil pretekli teden. Ljudje so se potrudili in so povsod bile spet precejšnje vrste čakajočih, ki pa so prišli hitro na vrsto. Tisti, ki ne predeležajo lastnega krompirja, so zadovoljni, da ga prejemaajo za dnevno potrebo in tudi že za prvo zimsko zalogo, bolj pa so prizadeti tisti, kjer je letos krompir izredno slabo obrodil, za nakaznice pa so prikrajšani. Gospodinje so s krompirjem zelo štedljive in se ravnaajo po starem pravilu: krompir je treba lupiti tanko, ker je tik pod lupino popolna beljakovina. Če ga lupimo debelo, gre beljakovina v izgubo.

u— Pri nakupu krompirja naj gospodinje pazijo, da dobe pripadajočo jim količino, nam piše naročnica našega lista in nadaljuje: K neki ugledni ljubljanski tržnici sem poslala svoja dva sinova po krompir. Ko sta ga prinesla domov, se mi je zdelo, da je krompirja premalo. Zato sem ga pretehtala in ugotovila, da je bilo namesto 28 samo 24 kg krompirja. S fantoma sem se vrnila v trgovino in zahtevala od poslovođje primanjiljaj, ki mi ga je v resnici dal. Mislim pa, da ni napačno, če javnost izve, kako ponekol tehtaajo. Krompir po 6 lir je za državnega nameščenca dovolj drag in se je moral marsikdo zadovoljiti, da je mogel kupiti pripadajočo mu količino. Zato je neodpušljivo, da se dobe ljudje, ki tako nepošteno te

komisar.
m navdu-
boste ra-
e pomisle
ekaj svari
ast in po-
e določbe
e določbe
umetnine

d. d. kot